

Feitenoverzicht

Regionale Energiestrategie (update)

Aan: Leden Provinciale Staten en bijzondere commissieleden, niet zijnde Statenleden

In afschrift aan: Fractiemedewerkers

Onderwerp: Feitenoverzicht besluitvorming energie en klimaatbeleid

Te betrekken bij: Regionale Energiestrategie 1.0 Regio Drenthe (Statenstuk 2021-996) / Vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid van 12 mei en Provinciale Staten van 2 juni 2021

Status: Intern document

Eindredactie: Laurent Dwarshuis, statenonderzoeker, tel. 0592-365187

Datum: 6 mei 2021

INLEIDING

Dit feitenoverzicht is een document bedoeld voor intern gebruik door Statenleden, bijzondere commissieleden niet zijnde Statenleden en fractiemedewerkers. Het is aan de fracties om te bepalen in hoeverre de aangeboden informatie onderdeel zal worden van het politiek-bestuurlijke debat. Statenleden kunnen dit feitenoverzicht betrekken bij de behandeling van de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0, Regio Drenthe (Statenstuk 2021-996).

(Onder)deel van het Klimaatakkoord

De RES 1.0 is een regionale uitwerking van afspraken uit het Klimaatakkoord, dat bestaat uit meer dan 600 nationale afspraken om de uitstoot van broeikasgassen tegen te gaan. De afspraken zijn onderverdeeld in vijf sectoren: Elektriciteit, Gebouwde omgeving, Industrie, Landbouw en landgebruik en Mobiliteit.

Het Statenstuk 2020-996 RES 1.0 Regio Drenthe gaat voornamelijk in op de sector elektriciteit. Hierbij is de vraag hoe binnen de grenzen van de provincie Drenthe de opwekking van duurzame energie wordt gefaciliteerd en georganiseerd.

De regionale uitwerking van het Klimaatakkoord, de ontwikkeling en de uitvoering van het Drentse aanbod voor de energietransitie, de regionale energiestrategie (RES), zal op diverse beleidsthema's invloed hebben.

Om een en ander in perspectief te plaatsen, is het voor Provinciale Staten (PS) van belang om inzicht te hebben in de:

- historie van de besluitvorming in de Staten ten aanzien van klimaat- en energiebeleid;
- de relatie van provinciale beleidsthema's met het thema klimaat en energie.

Recente feitenoverzichten

In deze Statenperiode zijn twee feitenoverzichten verschenen. Het meest recente feitenoverzicht is PS aangeboden als bijlage bij het Statenstuk 2020-930 'Draagvlak en participatie in de energietransitie'.

In dit feitenoverzicht getiteld *'Doorwerking besluiten over en in relatie tot het klimaat- en energiebeleid in Drenthe'* (11 maart 2020, bijlage 1) is geschetst hoe provinciale ruimtelijke belangen (vastgelegd in de Omgevingsvisie 2018) zich verhouden tot de afspraken en maatregelen uit het Klimaatakkoord, die doorwerken in de RES. Ook is ingegaan op de relatie tussen klimaat- en energiebeleid en de ophanden zijnde nieuwe Omgevingswet. Inmiddels is de invoering van de Omgevingswet opnieuw uitgesteld, de invoeringsdatum is verlegd naar 1 januari 2022.

Voor een beschrijving van de besluiten die PS in de periode 2011 tot oktober 2019 op het gebied van energietransitie en klimaatbeleid hebben genomen verwijzen we naar het Feitenoverzicht *'Klimaat- en energiebeleid en wet- en regelgeving'* (11 september 2019, bijlage 2).

In dit feitenoverzicht is ingaan op:

- historie van de gehanteerde klimaat- en energiedoelstellingen in Nederland en Drenthe,
- besluitvorming in de Staten die daarbij aan de orde is geweest,
- relevante wet- en regelgeving en wat de positie van de provincie c.q. PS hierbij is.

Dit feitenoverzicht is een update, waarin een puntsgewijze beschrijving is opgenomen van het debat in de commissie en Staten aan de hand van relevante Statenbesluiten, moties, amendementen en de belangrijkste reacties van GS op het gebied van energie- en klimaatbeleid sinds maart 2020. Op basis van het feitenoverzicht en bijbehorende documenten, kan het nu voorliggende Statenstuk in een historische context geplaatst worden.

CHRONOLOGISCH OVERZICHT

Hieronder wordt u een chronologisch overzicht van de belangrijkste sinds maart 2020 verschenen stukken rond de RES gepresenteerd.¹

27 mei 2020 Statenuk 2020-928 Herzien: Rapport Noordelijke Rekenkamer: Verdeling onder Hoogspanning

De Noordelijke Rekenkamer (NRK) heeft onderzocht hoe lusten en lasten worden verdeeld bij duurzame energieopwekkingsprojecten. Wat betreft de rechtvaardige verdeling richt de NRK zich op projecten voor duurzame energieopwekking in wind- en zonneparken. Van belang zijn hierbij ruimtelijke belangentegenstellingen en subsidieverlening, De Rekenkamer stelt dat PS veel invloed kunnen uitoefenen op deze projecten en beveelt aan dit concreet vast te leggen in provinciaal beleid (o.a. Omgevingsvisie). Het rapport komt tot 14 conclusies en 6 aanbevelingen. Het college van Gedeputeerde Staten (GS) geeft adviezen tot gedeeltelijke overname van de aanbevelingen.

De discussie in PS richt zich op de vraag in hoeverre inwonerparticipatie en betrokkenheid kan worden gefaciliteerd, gecreëerd en juridisch kan worden geborgd in ruimtelijke wet- en regelgeving. PS vinden dat betrokkenheid, draagvlak en participatie cruciaal is voor het vertrouwen en de haalbaarheid van de energietransitie. Het college van GS ondersteunt deze uitgangspunten maar ziet minder juridische mogelijkheden om participatie te verankeren dan de NRK. Het college stelt dat dit via landelijke wetgeving zou moeten worden geregeld. PS besluiten de aanbevelingen over te nemen zoals GS voorstellen.

Gedeputeerde Stelpstra zegt een bijeenkomst over de inhoud van het NRK-rapport (m.n. over het enthousiasmeren van inwoners) toe na het zomerreces. (Besluitenlijst PS 27 mei 2020, blz. 7) Deze bijeenkomst heeft plaatsgevonden op 25 november 2020.

27 mei 2020 Statenuk 2020-932: Energietransitie-agenda 2020-2023

Met het vaststellen van de Energietransitie-agenda hebben PS doelen gesteld voor het terugbrengen van CO₂ reductie op regionaal niveau. Deze doelen zijn een korte termijnuitwerking van de doelen uit het Klimaatakkoord (2050):

- **Woonomgeving:** Vermindering van fossiel energiegebruik in de Drenthe met 27% in 2023 en 60% reductie in 2030, ten opzichte van het meetmoment 2015.
- **Industrie en MKB:** Verdere vermindering van fossiel energiegebruik in Drenthe met 7% in de periode 2020-2023 ten opzichte van 2015.
- **Energieproductie:** 40% van het Drentse energiegebruik wordt duurzaam opgewekt in 2030. Het doel voor 2023 is 16%, in de huidige situatie (2020) wordt 10% duurzaam opgewekt.

Ook hebben PS besloten dat de provincie Drenthe zich richt op drie aandachtspunten:

- *een adequate netwerk* → netcongestie elektriciteitsnet aanpakken;
- *veranderingen in het toekomstige energiesysteem* → onderzoeken en ontwikkelen van een toekomstgericht energiesysteem, met aandacht voor hoogspanningsinfrastructuur, hergebruik gasinfrastructuur, geothermie en waterstof.
- *Waterstof als nieuwe energiedrager* → inzet op ontwikkeling van waterstof als één van de energiedragers in een duurzaam energiesysteem.

¹ Disclaimer: de verschillende discussies in commissie en PS zijn op hoofdlijnen geschetst en beknopt verwoord. Daardoor is het mogelijk dat sommige gedeeltes het debat samenvatten, maar niet de volledige breedte en nuances van de opvattingen van alle fracties weergeven. De formuleringen zoals vastgesteld in de besluitenlijsten/transcripten zijn leidend.

Bij de behandeling van het Statenuk is een amendement ingediend dat het gebruik van de participatieladder bij alle projecten die voortvloeien uit de energietransitie-agenda regelt, zodat voor inwoners vooraf duidelijk is hoe inwonerparticipatie wordt georganiseerd. Dit **amendement A2020-2** is overgenomen door Gedeputeerde Staten (GS) en is onderdeel geworden van het besluit.

1 juli 2020

Statenuk 2020-940: Voorjaarsnota 2020

Bij bespreking van de voorjaarsnota 2020 is de **motie M2020-10 ‘Zon op daken’** aangenomen. De motie verzoekt GS met gemeenten afspraken te maken over de borging van de realisatie van zon op dak en de functiecombinaties uit de provinciale omgevingsvisie. PS verzoeken het college te onderzoeken of hier nadere juridische borging voor nodig is in de provinciale omgevingsverordening.

7 oktober 2020

Statenuk 2020-930 Herzien: Draagvlak en participatie in de energietransitie

Provinciale Staten hebben onderzoek laten uitvoeren door onderzoeksbureau Lexnova, Hoofddeel van het onderzoek was een representatieve inwonerspeiling waaruit naar voren kwam dat inwoners van Drenthe positief tegenover de energietransitie staan maar ook zorgen hebben over de betaalbaarheid. Goede communicatie is ook een belangrijk punt van aandacht voor inwoners. Lexnova deed 6 aanbevelingen op basis van de enquête en aanvullend onderzoek. Lexnova beveelt aan om de voortgang van de Drentse energietransitie op provinciaal niveau te monitoren, inwoners gedurende het proces goed te informeren en resultaten van beleidsprocessen actief te delen, beleid vast te stellen met ambities voor lokaal eigenaarschap en een programma voor sociale energietransitie (o.a. betaalbaarheid) op te tuigen. PS hebben ingestemd met het voorstel alle aanbevelingen over te nemen.

7 oktober 2020

Bespreking Concept-RES

De concept-RES is op 5 oktober door PS besproken. Hierover heeft geen besluitvorming plaatsgevonden. De fracties benoemden hun zorgen over de mate waarin de provincie regie voert of kan voeren in het RES-proces. Aan de orde komt o.a.: de verdeling van de RES-opgave tussen gemeenten, het streven naar 50% lokaal eigendom, de volgordelijkheid zon-op-dak en zon-op-land in provinciaal omgevingsbeleid en de bewaking van het collectieve belang in de ruimtelijke ordening (natuur, biodiversiteit, ‘verrommeling van het landschap’) wanneer de energietransitie uitgaat van particulier en commercieel initiatief.

Bij behandeling is een zevental moties ingediend. De **motie Ruimte in de Woningwet (M2020-27)** is aangenomen en roept GS op: “Er bij de Minister op aan te dringen op meer praktische oplossingen, zodat woningcorporaties kunnen participeren in initiatieven om particulier eigendom, in combinatie met corporatie-eigendom, te kunnen verduurzamen”

GS hebben uitvoering gegeven aan de motie met een brief aan de minister op 15 december 2020 (Vergadering FCBE 20 januari 2021, LIS OGB A.14).

27 oktober 2020

GS-brief “Motie 2020-10 Zon op dak” Kenmerk 44/5.3/2020002011 – Lijst ingekomen stukken PS 11 november 2020

De GS-brief informeert PS over de wijze waarop GS invulling hebben gegeven aan de Motie ‘Zon op daken’. GS concluderen dat de huidige Omgevingsvisie 2018 en de Omgevingsverordening 2018 kaders bieden voor participatie, functiecombinaties, inpassing en biodiversiteit, maar dat het beleid

onvoldoende concreet is uitgewerkt. Dit heeft tot gevolg dat de provincie geen concrete (formele) handvatten heeft om zienswijzen te formuleren op ruimtelijke plannen van de gemeenten.

Om deze lacune te verhelpen hebben GS op 27 oktober 2020 een **Beleidsregel Zon** vastgesteld. Deze beleidsregel geeft gemeenten en initiatiefnemers duidelijkheid over de wijze waarop een zonnepark landschappelijk ingepast moet worden.

11 november 2020 Statenstuk 2020-953: Expeditie energieneutraal wonen 2020-2023

De Expeditie energieneutraal wonen heeft als doel: 'In 2023 moet 27% ten opzichte van 1 januari 2015, reductie in het gebruik van fossiele brandstoffen gemiddeld per huishouden [in Drenthe] gerealiseerd zijn (door energiebesparing en hernieuwbare opwek).' De expeditie geeft invulling aan het doel onder 'woonomgeving', zoals hierboven beschreven onder het kopje Energietransitie-agenda 2020-2023.

De fracties zijn in ruime meerderheid positief over de voorgestelde aanpak gericht op het ondersteunen van lokale initiatieven, het verstrekken van subsidies en aan inwoners, faciliteren van inwoners, de stimulering van (opslag)innovaties en het faciliteren van een (kennis)netwerk voor Drentse inwoners. In de discussie wordt gesproken over de positie van wooneigenaren en huurders met een kleine beurs (sociale energietransitie) en over lokaal eigendom.

PS stemmen in met het voorstel.

11 november 2020 Begroting 2021

Bij de behandeling van de Begroting 2021 nemen PS **Motie Burgerparticipatie en energietransitie (M2020-35)** aan die GS oproept om 'samen met de Drentse gemeenten een nieuwe en verdergaande aanpak voor de burgerparticipatie bij de besluitvorming te ontwikkelen en deze aanpak in de praktijk te brengen bij de besluitvormingsprocessen van de energietransitie.'

2 december 2020 Agendering GS-Brief "Motie 2020-10 Zon op dak"

De brief met betrekking tot de beleidsregel Zon is geagendeerd in Statencommissievergadering Omgevingsbeleid (OGB). Bij alle fracties leeft – in meer of mindere mate - de behoefte aan maximering van zonneparken op land. De discussie richt zich hoofdzakelijk op de vraag of de provinciale Omgevingsvisie en verordening maximale sturing van de provincie mogelijk maakt. GS stellen dat de Omgevingsvisie niet het maximale borgt; zo is door PS in 2018 besloten. Deze lijn hanteren GS consequent, ook in RES-verband. De meerderheid van PS willen de maximering van zon op land in de Omgevingsvisie vertaald zien. GS verwachten in de herfstperiode 2021² met een voorstel tot wijziging van de Provinciale Omgevingsvisie en -verordening te komen (Zie transcript OGB 2 december 2020, blz. 44-45.)

15 december 2020 GS-brief "Uitvoering Motie M201 9-25 Verduurzamen boerderijen Drents landschap" – kenmerk 51/5.9/2020002570

GS geven aan dat in de provinciale omgevingsvisie geen beleid is opgenomen voor kleine windmolens. Derhalve hebben GS de motie onder de aandacht gebracht bij de gemeenten. Een aantal Drentse gemeenten heeft inmiddels beleid vastgesteld omtrent kleine windmolens. GS verwachten dat de andere gemeenten zullen volgen.

² GS stellen dit 'zo snel mogelijk' op te pakken. De ter inzagelegging en de bezwaarperiode kosten tijd.

2021

In de periode januari tot mei 2021 hebben PS geen besluiten genomen over energie- en klimaatbeleidsonderwerpen.

Vooruitkijkend kan worden genoemd dat PS naar verwachting op 23 juni (FCBE) en 7 juli (PS) het NRK rapport 'Ruimte voor inbreng' (participatie bij ruimtelijke projecten) behandelen.

OVERIGE RELEVANTE BESLUITEN

Hieronder is een lijst met besluiten opgenomen waarbij PS middelen beschikbaar hebben gesteld in het kader van de energie- en klimaatbeleid. Besluiten van GS (o.a. subsidieverstrekingen/voorhangprocedures) zijn niet opgenomen.

Datum	Statenstuk	Bedrag
27 mei 2020	Statenstuk 2020-932: Energietransitie-agenda 2020-2023	€ 10.340.000 ³
1 juli 2020	Statenstuk 2020-937: Aandeelhouderslening Enexis	€ 15.700.000 ⁴
11 november 2020	Statenstuk 2020-953: Expeditie energieneutraal wonen 2020-2023	€ 4.000.000
16 december 2020	2020-969 HERZIEN: Investeringsagenda: subsidie voor de bouw van een waterstoffabriek op het GZI terrein in Emmen	€ 1.645.000
21 april 2021	2021-987: Investeringsagenda 2020-2023: Elektriciteitsnet en waterstof	€ 2.755.000
Totaal		€ 34.440.000

³ Dit bedrag is het totaal van de meerjarenraming tot en met 2023. Het gaat dus om een totaalbedrag voor vier jaar.

⁴ De lening kent een bandbreedte van 11,9 tot 15,7 miljoen euro. Het bedrag kan oplopen binnen de bandbreedte in het geval één of meerdere Drentse gemeenten (als aandeelhouder) niet kunnen bijdragen.

Doorwerking besluiten over of in relatie tot het klimaat- en energiebeleid in Drenthe

Periode 2007-2020

Bijlage bij Statenstuk 2020-930

Aan: Leden Provinciale Staten en bijzondere commissieleden, niet zijnde Statenleden
In afschrift aan: Fractiemedewerkers
Onderwerp: Klimaatdoelstellingen en energietransitie
Eindredactie: mevrouw I.A. Wijngaarde-Homoet, statenonderzoeker (0592-365215)
Datum: 11 maart 2020

Inleiding

De impact van de regionale uitwerking van het Klimaatakkoord, de ontwikkeling en de uitvoering van het Drentse aanbod voor de energietransitie, de regionale energiestrategie (RES), zal op diverse beleidsthema's invloed hebben.

Om een en ander in perspectief te plaatsen, is het voor Provinciale Staten (PS) van belang om inzicht te hebben in de:

- historie van de besluitvorming in de Staten ten aanzien van klimaat- en energiebeleid;
- de relatie van provinciale beleidsthema's en belangen met het thema klimaat en energie.

Dit overzicht bestrijkt drie bestuursperiodes. De focus ligt op besluiten die PS hebben genomen, die kaders aanreiken het klimaat- en energiebeleid in Drenthe.

De besluiten vormen als zodanig een bestuurlijke context voor (toekomstige) besluitvorming over de klimaat- en energietransitie (i.c. RES).

Dit overzicht is opgemaakt als bijlage bij het Statenstuk 2020-930 Draagvlak en participatie in de energietransitie. Het benoemt slechts de beleidsbesluiten en geeft geen inzicht in opvolging van aanbevelingen, uitvoering van moties en evaluatie van de uitvoering.

Besluiten die een relatie hebben met de klimaat- en energietransitie in Drenthe

Bestuursperiode 2007-2011

In het collegeprogramma 2007-2011 worden voor het eerst klimaat- en energiedoelstellingen binnen de begroting geformuleerd.

- In 2008 wordt het Programma Klimaat en Energie (Statenstuk 2008-335) door de Staten vastgesteld. De ambitie is een CO₂-reductie van 30% in 2020 ten opzichte van 1990 via het versterken van de uitvoering van de eigen beleidsopgaven en de integratie met de beleidsgebieden natuur, ruimte en economie. Er worden drie scenario's voorgesteld:
 1. Mitigatie: minder uitstoot broeikasgassen door een brongerichte aanpak;
 2. Adaptatie: aanpassingen in de leefomgeving en tegengaan van wateroverlast als gevolg van klimaatverandering;
 3. Participatie: betrekken van diverse partijen en beleidsmatig ondersteunen van initiatieven.
- In 2010 besluiten de Staten over de eerste Drentse Omgevingsvisie¹ (Statenstuk 2010-429). Missie is: *'Het koesteren van de Drentse kernkwaliteiten en het ontwikkelen van een bruisend Drenthe, passend bij deze kernkwaliteiten.'* In de omgevingsvisie zijn vier kernkwaliteiten en tien ontwikkelingen benoemd, die samen 17 provinciale belangen vertegenwoordigden. De omgevingsvisie omvatte de wettelijk voorgeschreven provinciale planvormen:
 1. de provinciale structuurvisie op grond van de Wet ruimtelijke ordening;
 2. het provinciaal milieubeleidsplan op grond van de Wet milieubeheer;
 3. het regionaal waterplan op grond van de Waterwet;
 4. het Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan op grond van de Planwet verkeer en vervoer.

Er worden twee amendementen t.a.v. windenergie aangenomen: 1) A2010-12 stimuleren c.q. vragen dat initiatiefnemers organisatievormen kiezen waarin inwoners (kunnen) participeren, en 2) A2010-13 geen getal noemen voor het maximum opgesteld windvermogen in 2020.

- In 2011 besluiten de Staten om de Drentse Energie Organisatie (DEO) op te richten (Statenstuk 2011-462). Doel is een versnelling van de realisatie van duurzame energieopwekking en energiebesparingsprojecten door initiatiefnemers financieel te ondersteunen via een revolverend fonds.

¹ Formeel betreft dit een Structuurvisie op grond van de Wet ruimtelijke ordening.

Bestuursperiode 2011-2015

- In 2012 verschijnt het Energieprogramma 2012-2015 (GS-brief, kenmerk 31 3.31 201 20021 61). Het programma is gericht op de transitie naar een duurzame energie-economie, die minder afhankelijk is van fossiele brandstoffen via het vergroten van het aandeel hernieuwbare energie.
- In 2013 stellen de gemeenteraden van de gemeenten Aa en Hunze, Emmen en Coevorden een gezamenlijke gebiedsvisie vast, waarna de Staten de gebiedsvisie aanvaardt: Gebiedsvisie Windenergie Drenthe (Statenstuk 2013-582). De gebiedsvisie borgt de realisatie van de provinciale doelstelling van 285,5 megawatt aan windenergie in Drenthe (op basis van de afspraken tussen rijk en de 12 provincies voor 6.000 MW per 2020).
- In 2014 wordt het provinciaal beleid t.a.v. windenergie aangepast in de Actualisatie Omgevingsvisie Drenthe (Statenstuk 2014-626) en het Regieplan Windenergie Drenthe (Statenstuk 2014-634). In het regieplan geeft de provincie aan hoe zij de realisatie per 2021 van de provinciale (rest)opgave van 135,5 MW in het zuidelijke deel van het Drentse zoekgebied (in Emmen en Coevorden) wil faciliteren.
- Op 16 december 2015 wordt de motie M2015-37 Ondersteuning Drentse Energiecoöperaties aangenomen, waarin GS worden opgedragen te verkennen hoe Drentse energiecoöperaties ondersteund kunnen worden en daarbij ook de rol van DEO te betrekken.

Bestuursperiode 2015-2019

- In juni 2016 stellen PS de Energieagenda 2016-2020 vast (Statenstuk 2016-730). Hierin worden de klimaat- en energiedoelen voor Drenthe uit de vorige collegeperiode nogmaals bekrachtigd.
- In oktober 2018 stellen PS de revisie van de provinciale omgevingsvisie en omgevingsverordening vast (Statenstuk 2018-826). Daarin benoemen PS 17 provinciale ambities en belangen, die allemaal in min of meerdere mate een relatie hebben met de doelstellingen van het Klimaatakkoord, inclusief RES.
- Bij de behandeling van de Revisie Omgevingsvisie wordt motie M2018-20 "Betrokkenheid jongeren bij energietransitie" aangenomen. Daarin worden GS opgedragen te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om jongeren in Drenthe meer bij de energietransitie te betrekken.
- Begin 2019 debatteren de Staten over het rapport van de Noordelijke Rekenkamer: Energie in transitie (Statenstuk 2018-864). In dit rapport doet de NRK twee aanbevelingen aan PS:
 1. *T.a.v. kaderstellende rol*
 - a. Formuleer ambities voor zowel korte als lange termijn, met ruimte voor de inbreng van partners in het totstandkomingsproces van deze ambities;
 - b. Geef ruimte aan partners in het netwerk voor de uitvoering; als gevolg van de dynamiek zijn niet alle opties/mogelijkheden op voorhand te voorspellen;
 - c. Verzeker u ervan om, naast de verantwoordingsinformatie die PS van Gedeputeerde Staten ontvangen, via procesinformatie geïnformeerd te worden over de voortgang van het proces;
 - d. Pak de rol van ambassadeur op door te participeren in het gezamenlijke proces.
 2. *T.a.v. de controlerende rol*

Verzoek GS om u over een jaar te informeren over de stand van zaken ten aanzien van de aanbevelingen uit dit rapport.

Bestuursperiode 2019-2023

- In oktober 2019 stemmen PS in met de integrale set van afspraken en maatregelen uit het Klimaatakkoord die de bevoegdheden van provincies raken (Bijlage 2 bij Statenstuk 2019-897). De set afspraken en maatregelen raken ten minste 16 van de 17 provinciale ambities en belangen in de vigerende Omgevingsvisie. Een van de afspraken is om samen met de regionale partners en medeoverheden een RES op- en vast te stellen.
- In oktober 2019 stellen PS de Startnotitie RES vast (Statenstuk 2019-898).

Context van het provinciaal ruimtelijk beleid

De RESsen worden op drie bestuurlijke niveaus in omgevingsvisies van rijk, provincie en gemeenten vastgelegd. De borging van de RES heeft inmiddels zijn beslag gekregen in de Klimaatwet. Daarmee is uitvoering verplicht.

PS hebben zich het (ruimtelijk) belang van de klimaat- en energietransitie aangetrokken en in de Revisie Omgevingsvisie 2018 17 provinciale ambities en belangen opgenomen.²

Aan deze belangen zijn zo min mogelijk regels in de provinciale omgevingsverordening verbonden, teneinde gemeenten maximale flexibiliteit te geven om participatie, draagvlak en acceptatie voor de grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen te organiseren.

De minimale regulering van participatie is in de afgelopen jaren in drie gerechtelijke uitspraken opgemerkt: tweemaal door de Raad van State in de zaken Windpark [Drentse Monden](#)³ en het [Zonnepark Borger-Odoorn](#)⁴ en eenmaal door de Rechtbank Noord-Nederland in de zaak [Zonnepark Smilde](#).⁵

PS hebben geen monitoring- en evaluatieprogramma aan de omgevingsvisie verbonden.

Ten slotte

Twee (recente) ontwikkelingen:

- M.e.r.-plicht voor de RES. De Commissie voor de milieueffectrapportage heeft op 28-10-2019 geadviseerd dat RES-regio's een MER opstellen om de natuur- en milieueffecten van grote ruimtelijke maatregelen te toetsen.⁶ Het besluit tot het opstellen van een MER is een politiek-bestuurlijk besluit van Staten en gemeenteraden via vaststelling van een Notitie Reikwijdte en Detailniveau. In de regel vindt dit plaats, nadat er een eerste analyse is gemaakt over inrichtingsvarianten en bijbehorende locatiekeuzen. Doel is dat m.e.r.-plichtige projecten die in de RES worden opgenomen, door middel van de onderbouwing uit een m.e.r.-studie in de omgevingsvisies en omgevingsplannen kunnen worden ingepast.
- Verplichte participatieverordening. Bij de behandeling van de Klimaatwet heeft de RvS bij het Kabinet erop aangedrongen participatie en het verwerven van draagvlak in een wettelijke regeling op te nemen. Een aantal moties in Eerste en Tweede Kamer heeft hiertoe opgeroepen. Dit heeft o.a. geresulteerd in het Wetsvoorstel *versterking participatie op decentraal niveau*.⁷ Dit wetsvoorstel ziet erop toe dat decentrale overheden het instrument participatieverordening in Gemeentewet (art. 150) en Provinciewet (art. 147) en de Waterschapswet (art. 79) inzetten.

² Revisie Omgevingsvisie 2018, p. 12-15.

³ De rechtbank oordeelt: “[...] De Afdeling moet zich beperken tot het toetsen van de besluiten van verweerders aan het recht aan de hand van de beroepsgronden die appellanten daartegen naar voren brengen [...] Paragraaf 4.2.1 van het Energieakkoord benadrukt weliswaar het belang van versterking van het draagvlak en noemt onder meer participatie in het windpark als manier om meer draagvlak te creëren, maar bevat op dit punt alleen een inspanningsverplichting.”

⁴ De rechter oordeelt dat er “geen grond [is] voor het oordeel dat niet is voldaan aan de inspanningsverplichting zoals die voortvloeit uit trede 3” van de zonnelader in het Beleidsplan zonneakker in Borger-Odoorn 2018-2020.

⁵ De rechtbank oordeelt “[...] dat het provinciale beleid, zoals neergelegd in de in de Omgevingsvisie Drenthe opgenomen zonneladder en het Beleidskader Zonne-akkers, in algemene bewoordingen is geformuleerd en geen geboden of verboden bevat.”

⁶ <https://www.commissiener.nl/adviezen/3340>

⁷ <https://www.internetconsultatie.nl/participatieverordening>

- Daarnaast is op 11 februari 2020, bij de behandeling van het Invoeringsbesluit Omgevingswet in de Eerste Kamer, een motie aangenomen die gemeenteraden, provinciale staten en algemeen besturen van waterschappen verplicht om participatiebeleid op- en vast te stellen.⁸

⁸ https://www.eerstekamer.nl/motiedossier/34986_aa_gewijzigde_motie_nooren

Bijlage. Relatie provinciale belangen en Klimaatakkoord-afspraken⁹

In onderstaande tabel wordt weergegeven hoe de 17 provinciale ambities en belangen in de vigerende Omgevingsvisie zich verhouden tot de afspraken en maatregelen op grond van het Klimaatakkoord, waarmee PS in oktober 2019 hebben ingestemd. Deze taakstelling is in te delen in drie hoofdgroepen: Landbouw & Landgebruik, inclusief RES; Mobiliteit en Industrie.

	Provinciale ambities en belangen (verwoord in Revisie Omgevingsvisie 2018, Statenstuk 2018-845)	Klimaatakkoord afspraken en maatregelen (bijlage 2 in Statenstuk 2019-897)
1	Kernkwaliteiten, o.a.: <ul style="list-style-type: none"> • rust, ruimte natuur en landschap • kleinschaligheid 	<p>Landbouw en landgebruik o.a. veenweidegebieden, bomen, bos, natuur, landbouwbodems en volleggrondsteelten, glastuinbouw</p> <p>Doel Opstellen lange termijnperspectief voor 2050: Taakstellende opgave CO₂ reductie in land- en tuinbouw, veehouderij, veenweide, bomen, bos en natuur.</p> <p>Afspraken Routekaart Nationale Biomassa, nadere afweging van ruimteclaims vinden plaats in regionale en lokale beleidsprocessen, o.a. RES;</p> <p>RES: Elektriciteit, warmte gebouwde omgeving Doel</p> <ul style="list-style-type: none"> • 35 TW landelijke hernieuwbare opwekking op land • Warmtetransitie gebouwde omgeving • Landbouw en landgebruik • Mobiliteit • Infrastructuur warmte en elektriciteit <p>1-3-2021: RES 1.0 met instemming GS, B&W's en DB's. PS, gemeenteraden en AB's</p> <p>Afspraken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hernieuwbare elektriciteitsopwekking op land • Regionale Structuur Warmte
2	Multifunctionaliteit: Verwevenheid en verbinden van functies en benutten van kernkwaliteiten	
3	Zorgvuldig ruimtegebruik: Drenten moeten ruimte kunnen blijven beleven	
4	Landelijk gebied, o.a.: Behoud van mogelijkheden landbouw, recreatie en toerisme i.c.m. energieproductie	
5	Natuur: <ul style="list-style-type: none"> • Meervoudige rol: aanwezig en te ontwikkelen • Beleefbare natuur en Drentse kenmerken • Natuurwaarden • Natuurvisie 2014-2040 is leidend 	
6	Biodiversiteit: Biodiversiteit vh bodemleven is essentieel voor toekomstbestendige landbouw	
7	Landschap: Diversiteit aan landschapstypen behouden en versterken	
8	Klimaatverandering: Klimaatbestendig watersysteem	
9	Duurzame energie en gebruik ondergrond, o.a.: <ul style="list-style-type: none"> • Betrouwbare, betaalbare energievoorziening • Duurzame opwekking en distributie • Provinciale kaders en regie 	
10	Demografische ontwikkeling: Nieuwe bovenlokale visies op ruimtelijke inrichting	
11	Wonen: Aantrekkelijke, gevarieerde en leefbare woonmilieus	
12	Steden en stedelijke netwerken: Robuuste historische en gebiedskenmerken	
13	Mobiliteit en bereikbaarheid, o.a.: Duurzame en innovatieve ontwikkeling vd mobiliteit	
14	Milieu- en leefomgevingskwaliteit, o.a.: Beschermen van bodemkwaliteit	<p>Industrie Aspecten Innovatieprogramma, waterstofeconomie, vergunningverlening en handhaving, regionale aanpak, arbeidsmarkt, ruimtelijke inpassing benodigde infrastructuur gas, warmte en elektra, inkoop en aanbesteden</p>
15	Economische ontwikkeling en werkgelegenheid Duurzaamheid brengt nieuwe economische segmenten aan	
16	Vrijtijdseconomie: Aantrekkelijk Drenthe	
17	Radioastronomie: Bescherming van signalen(paden)	

⁹ De inkleuring van de rijen is voor het duiden van indeling in doelgroepen in het pakket afspraken Klimaatakkoord.

Feitenoverzicht

Klimaat- en energiebeleid en wet- en regelgeving

Aan	Leden van Provinciale Staten en bijzondere commissieleden, niet zijnde statenleden
In afschrift aan	Fractiemedewerkers
Onderwerp	Klimaatdoelstellingen en energietransitie
Eindredactie	H. Parker Brady, statenonderzoeker (0592-365245)
Datum	11 september 2019

Inleiding

In de Statencommissie OGB van 18 september 2019 en PS van 9 oktober 2019 worden Statenstuk 2019-897 “Afspraken en maatregelen Klimaatakkoord” en Statenstuk 2019-898 “Startnotitie Regionale Energie Strategie (RES) Drenthe 1.0” behandeld. De impact van de regionale uitwerking van het klimaatakkoord en de uitvoering van de RES zal naar verwachting voor Drenthe groot zijn. Om een en ander in perspectief te plaatsen, is het voor Provinciale Staten (PS) van belang om inzicht te hebben in de:

- historie van de gehanteerde klimaat- en energiedoelstellingen in Nederland en Drenthe,
- besluitvorming in de Staten die daarbij aan de orde is geweest,
- relevante wet- en regelgeving en wat de positie van de provincie cq. PS hierbij is.

Dit feitenoverzicht start met een (chronologisch) overzicht van de klimaatdoel- en energiedoelstellingen, zoals die sinds het Kyoto akkoord uit 1997 in Nederland en Drenthe worden nagestreefd. Ook wordt een overzicht gegeven van relevante (besluitvormings)stukken die in de Staten zijn behandeld. Vervolgens komt de relevante wet- en regelgeving aan de orde. De focus ligt op de wijze waarop de RES in de Provinciale Omgevingsvisie en Verordening kan worden verankerd.

Klimaat- en energiedoelstellingen door de jaren heen

In onderstaand chronologisch overzicht is een onderscheid gemaakt in de periode tot ongeveer 2015 en na 2015 toen het klimaatakkoord van Parijs werd gesloten en de energietransitie in een stroomversnelling is gekomen.

Voor 2015

Het eerste mondiale klimaatakkoord kwam in 1997 tot stand met het Kyoto akkoord. In 2005 trad deze in werking en bepaalde dat in de periode 2008-2012 (later verlengd naar 2020) wereldwijd gemiddeld 6% (in Europa gemiddeld 8%) per jaar reductie van de CO₂ uitstoot t.o.v. 1990 diende plaats te vinden.

Drentse programma Klimaat en energie en verklaring gezamenlijke Staten

Klimaat- en energie is geen nieuw beleidsthema voor Drenthe. Sinds het collegeprogramma 2007-2011 worden klimaat- en energiedoelstellingen binnen de begroting geformuleerd. In de beginperiode vond dit nog binnen de begrotingsprogramma's Ruimte en bereikbaarheid en Leefomgeving plaats. In 2008 is het programma Klimaat en energie (Statenstuk 2008-335) door de Staten vastgesteld. De ambitie was een CO₂ reductie van 30% in 2020 ten opzichte van 1990 door een combinatie van mitigatie (minder uitstoot broeikasgassen door een brongerichte aanpak), adaptatie (aanpassingen in de leefomgeving met het oog op klimaatveranderingen) en participatie. De samenwerking tussen partijen was gericht op het realiseren van een duurzame regionale economie door energiebesparing via isolatie en hernieuwbare opwekking m.b.v. ruimtelijke ordening¹. Deze afspraken zijn voortgekomen uit het Energieakkoord Noord-Nederland en de slotverklaring van de gezamenlijke Provinciale Staten op 21 november 2007. Op 19 maart 2008 hebben PS deze verklaring bekrachtigd (Statenstuk 2008-316). Deze verklaring draagt als titel “Noord-Nederland op weg naar een klimaatbestendige regio”. Daarin is opgenomen dat PS in de jaren 2008-2010 zich onder andere willen inzetten voor de volgende punten:

- Versterken van de uitvoering van de eigen beleidsopgaven, daarbij betreffend de beleidsgebieden natuur, ruimte en economie.

¹ Presentatie GS klimaat en energie 5 juni 2019

- Naast mitigatiebeleid een effectief adaptatiebeleid ontwikkelen.
- Het aanjagen van initiatieven, het samenbrengen van partijen en het beleidsmatig ondersteunen van klimaat- en energie-initiatieven.

Initiatief van de Staten

Begin 2011 hebben de Staten per amendement (A 2011-37) bij Statenstuk 2011-462 besloten om de Drentse Energie Organisatie (DEO) op te richten ten behoeve van een versnelling van de realisatie van duurzame energieopwekking en energiebesparingsprojecten. Begin 2012 is de DEO van start gegaan.

Energieprogramma 2012-2015

In 2012 verschijnt het Energieprogramma 2012-2015 (GS brief kenmerk 31 3.31 201 20021 61). Het Drentse beleid is nu gericht op de transitie naar een duurzame energie-economie. De provincie wil een betrouwbare en efficiënte energie-infrastructuur, minder afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen en het aandeel hernieuwbare energie vergroten. Drenthe sluit zich aan bij de lange termijn klimaatdoelstelling van de Europese commissie, namelijk een reductie van 80-95% CO₂ in 2050 t.o.v. 1990 ("Drenthe energieneutraal"). De doelstelling voor 2020 is nu 20% CO₂ reductie in 2020 t.o.v. 1990. De overige energiedoelstellingen zijn 14% productie van het eindverbruik met hernieuwbare energiebronnen in 2020 en 20% energiebesparing in 2020².

In 2013 wordt het nationaal Energieakkoord door ruim 40 partijen ondertekend.

Noordelijke Rekenkamer

In 2013 heeft de Noordelijke Rekenkamer het rapport "Energie in beweging: van zaaien naar oogsten" uitgebracht. De focus lag op de wijze waarop de provincie uitvoering heeft gegeven aan het Energieakkoord Noord-Nederland en in hoeverre de doelstelling van duurzame energieopwekking is gerealiseerd. Conclusie van de evaluatie van het energiebeleid van de provincie Drenthe in de periode 2007-2011 was dat:

- de doelstelling voor duurzame energieopwekking voor een derde is gerealiseerd,
- de beoogde versnelling van de overgang naar duurzame energie is uitgebleven
- de windenergie- en biogasprojecten niet of nauwelijks tot uitvoering zijn komen.

Na 2015

Energietransitie is in een stroomversnelling gekomen na het klimaatakkoord van Parijs (2015), waar de 55 meest geïndustrialiseerde landen hebben afgesproken de stijging van de wereldwijde gemiddelde temperatuur in 2050 te beperken tot 1,5 °C ten opzichte van het pre-industriële niveau. Afgesproken is dat zij versneld een eind maken aan het gebruik van fossiele brandstoffen, omdat aangenomen wordt dat de extra CO₂-uitstoot een belangrijke oorzaak is van het versterkt broeikaseffect.

Eigen evaluatieonderzoek DEO

In 2016 is op verzoek van een van de fracties door de eigen Statengriffie een evaluatieonderzoek uitgevoerd naar o.a. de bijdrage van DEO als instrument bij het bereiken van de provinciale energiedoelen. Een van de conclusies is dat DEO bijna 10% per jaar bijdraagt aan de reductie van de CO₂ uitstoot. De bijdrage van de ondersteunde projecten en regelingen aan de beoogde duurzame energieopwekking is 9,4% van de totaal opgewekte duurzame energie in Drenthe in 2013. Naar aanleiding van de resultaten van het onderzoek besluiten PS meer geld voor DEO beschikbaar te stellen.

² De Drentse energiedoelen zijn in 2014 vastgelegd in de Energiestrategie Drenthe.

Energieagenda 2016-2020

In juni 2016 stellen PS de Energieagenda 2016-2020 (Statenstuk 2016-730) vast. Hierin worden de klimaat- en energiedoelen voor Drenthe uit de vorige collegeperiode nogmaals bekrachtigd. In de Energieagenda wordt verder aangegeven: "Het realiseren van deze energietransitie is een omvangrijke en soms zelfs ingrijpende opgave, maar biedt de Drentse samenleving tegelijk ook kansen". De doorlooptijd van de Energieagenda is tot en met 2020, dus nog een jaar binnen de volgende collegeperiode. De reden hiervoor is dat een belangrijke mijlpaal binnen Europese en nationale klimaatdoelstellingen is gericht op 2020.

Interbestuurlijk programma

In Nederland is in februari 2018 over de Parijsdoelstellingen in het Interbestuurlijk programma (IBP) tussen Rijk en de bestuurlijke partners IPO, VNG en UvW overeengekomen een tussendoelstelling van 49% CO₂-reductie in 2030³ na te streven ten opzichte van het niveau van 1990.

Rapport NRK Energie in transitie (Statenstuk 2018-864)

In dit rapport is door de NRK naast een vergelijking van de inzet van de provincies in de energietransitie, een tweetal aanbevelingen voor PS geformuleerd, namelijk:

1. T.a.v. kaderstellende rol van PS

Van Provinciale Staten wordt gevraagd:

- a. formuleren van ambities voor zowel korte als lange termijn, met ruimte voor de inbreng van partners in het totstandkomingsproces van deze ambities;
- b. ruimte te geven aan partners in het netwerk voor de uitvoering; als gevolg van de dynamiek zijn niet alle opties/mogelijkheden op voorhand te voorspellen;
- c. zich ervan te verzekeren, naast de verantwoordingsinformatie die PS van Gedeputeerde Staten ontvangen, via procesinformatie geïnformeerd te worden over de voortgang van het proces;
- d. de rol als ambassadeur op te pakken door betrokken te zijn in het gezamenlijke proces.

2. T.a.v. de controlerende rol van Provinciale Staten

Verzoek GS om PS over één jaar te informeren over de stand van zaken ten aanzien van de aanbevelingen uit dit rapport.

Relevante wet- en regelgeving

Sinds juli 2019 is de Klimaatwet van kracht. De Klimaatwet biedt het wettelijk kader "voor het ontwikkelen van beleid gericht op onomkeerbaar en stapsgewijs terugdringen van de Nederlandse emissies van broeikasgassen teneinde wereldwijde opwarming van de aarde en de verandering van het klimaat te beperken". <https://wetten.overheid.nl/BWBR0042394/2019-09-01>. In deze wet is het doel om voor 2030 de uitstoot van CO₂ met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990.

Bij de ruimtelijke inpassing van de energietransitie door provincie en gemeenten en de verankering van de RES in de Provinciale Omgevingsverordening (POV) en gemeentelijke omgevingsplannen/warmtetransitieplannen vormt de nieuwe Omgevingswet het wettelijk kader. De planning is dat de Omgevingswet in 2021 in werking treedt.

De Omgevingwet (Ow) integreert 26 wetten op het gebied van de fysieke leefomgeving, zoals milieu, water, bouwen, natuur en ruimtelijk ordening (waaronder Wet Ruimtelijke Ordening). Ook worden 120 algemene maatregelen van bestuur (AMVB's) teruggebracht naar 4 en worden 64 visies

³ Deze -49%-doelstelling vertegenwoordigt het basispakket. Het Kabinet pleit in internationaal verband voor een verhoging van de Europese doelstelling naar 55% in 2030.

samengebracht tot één visie. Naast de integratie van wet- en regelgeving in de leefomgeving richt de nieuwe Omgevingswet zich op participatie. Uitgangspunt is dat veranderingen in de samenleving vragen om een overheid die meer gericht is op samenwerking met organisaties en inwoners in het beleidsvormings- en besluitvormingsproces. In lijn met deze ontwikkeling is de gedachte achter de Omgevingswet:

- het stellen van minder en eenvoudiger regels in de leefomgeving;
- overheden die (meer) op basis van vertrouwen met elkaar samenwerken en;
- een sterkere betrokkenheid van inwoners en bedrijven bij visie- en planvorming.

Energietransitie valt in de Omgevingswet onder het begrip duurzame ontwikkeling/ duurzaamheid. Door de Omgevingswet zijn regels voor duurzaamheid gesteld. Centraal hierin staat artikel 1.3 Ow⁴ over duurzaamheid. Artikel 1.3 vermeldt:

Deze wet is, met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, gericht op het in onderlinge samenhang:

1. *bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, en*
2. *doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.*

In de Memorie van Toelichting bij de Omgevingswet (Kamerstukken II, 2013/14, 33 962, nr. 3, p. 12) is het begrip duurzaamheid nadrukkelijk omschreven. Het gaat onder meer over een schoon milieu, duurzame energievoorziening, het concurrentievermogen van de economie, de toekomstbestendigheid van de zorg, ontwikkelingssamenwerking, onderwijs, cultureel erfgoed, werkgelegenheid en het financiële systeem, zowel in Nederland als elders in de wereld.

Provinciaal belang

Omdat de Omgevingswet zich primair richt tot de bestuurslaag van de gemeenten is het in dit verband van belang te weten wanneer er sprake is van een provinciaal belang. Om te bepalen of er sprake is van een provinciaal belang zijn twee hoofuitgangspunten aan de orde:

subsidiariteit: een hoger bestuursorgaan, zoals provincie of Rijk, oefent primair geen taak of bevoegdheid uit dat door een lager bestuursorgaan, zoals een gemeente, kan worden gedaan;

proportionaliteit: indien een hoger bestuursorgaan wel een taak of bevoegdheid uitoefent dat primair bij een lager bestuursorgaan ligt, dan dient er sprake te zijn van een bovengemeentelijk belang dat niet op een doelmatige en doeltreffende wijze door het lagere bestuursorgaan kan worden uitgeoefend.

De Omgevingswet biedt hier in art. 2.3 (Subsidiariteit en proportionaliteit) duidelijkheid over:

1. *De uitoefening van de taken en bevoegdheden op grond van deze wet wordt overgelaten aan de bestuursorganen van een gemeente, tenzij daarover andere regels zijn gesteld.*
2. *Een bestuursorgaan van een provincie oefent een taak of bevoegdheid, als dat bij de regeling daarvan is bepaald, alleen uit als dat nodig is:*
 - a. *Met het oog op een provinciaal belang en dat belang niet op een doelmatige en doeltreffende wijze door het gemeentebestuur kan worden behartigd; of*
 - b. *voor een doelmatige of doeltreffende uitvoering van de taken en bevoegdheden op grond van deze wet of de uitvoering van een internationaalrechtelijke verplichting.*

⁴ <https://www.omgevingswetportaal.nl/wet-en-regelgeving/documenten/publicaties/2019/02/06/geconsolideerde-versie-omgevingswet-met-wijzigingen-agv-wetsvoorstel-invoeringswet>

Dat betekent als de provincie voldoende kan motiveren waarom er sprake is van een provinciaal belang dat niet op een doelmatige en doeltreffende wijze door het gemeentebestuur kan worden behartigd, zij deze taak of bevoegdheid kan uitoefenen.

De bestuurlijke lijn in Drenthe is om zoveel mogelijk vrijheid te geven aan de gemeenten ten aanzien van lokale energieprojecten t.b.v. maatwerk.

Ten aanzien van de doorwerking van provinciaal beleid zijn tot nu toe twee uitspraken gedaan, een door de Raad van State in de zaak Drentse Monden en een door de Rechtbank Noord-Nederland over het zonnepark Smilde.

In de zaak van de [Drentse Monden](#) oordeelde de Raad van State dat participatie (in dat project) een inspanningsverplichting van de indiener is, omdat participatie geen wettelijke regel is in het Energieakkoord. De Raad van State kan geen uitspraak doen als er geen toetsingskader ligt. De Rechtbank Noord-Nederland oordeelt in de zaak [Zonnepark Smilde](#) opnieuw dat “..er geen wettelijke regel bestaat die bepaalt dat een ruimtelijk project een ontwikkeling alleen mogelijk mag maken als daarvoor voldoende draagvlak in de omgeving bestaat. Bij projecten, zoals de aanleg van dit zonnepark, moet verweerder een afweging maken tussen het belang van een duurzame energievoorziening in het kader van de energietransitie enerzijds en de belangen van omwonenden, waaronder die van eisers anderzijds. Het ontbreken van draagvlak (op lokaal niveau) is in die belangenafweging niet zonder meer het meest zwaarwegend.”

Voorts oordeelt de rechtbank in deze zaak “..dat het provinciale beleid, zoals neergelegd in de in de Omgevingsvisie Drenthe opgenomen zonneladder en het Beleidskader Zonne-akkers, in algemene bewoordingen is geformuleerd en geen geboden of verboden bevat.”

Bronnen

www.stibbeblog.nl

www.pgomgevingswet.nl

www.omgevingswetportaal.nl/